

Unë mësoj të flasë ... nga TI!

Këshilla për ju si familje

Zbuloni dhe shfrytëzoni situatat e ndryshme në përditshmëri që të bisedoni me fëmijun tuaj.

Për shembull:

- > Emëroni rrobat gjatë veshjes;
- > bisedoni me fëmijun gjatë rrugës për në shkollë për atë se çka ai shiqon, ndëgjon ose përjeton;
- > bisedoni gjatë blerjes me fëmijun mbi artikujt e ndryshëm;
- > bisedoni me fëmijun gjatë kthimit për në shtëpi, për përjetimet e tij dhe merrni pjesë në ato përjetime;
- > motivoni fëmijun tuaj të ju ndihmojë në punët e përditshme dhe përshkruani atë që bëni;
- > shfrytëzoni edhe kohën e ushqimit për të biseduar për tema interesante;
- > përshkruani ndjenjat tuaja dhe të fëmijut dhe bisedoni lidhur me ato;
- > mos iu përgjigjini secilës pyetje të fëmijut tuaj menjëherë, por përgjigjuni me pyetje, motivojeni që të bashkëmbetojnë: E çka mendon ti për këtë?
- > Motivoni fëmijun tuaj para gjumit që të bisedon së bashku për përjetimet e ditës.

FËMIU IM DHE GJUHA/GJUHËT E TIJ

Edukimi gjuhësorë në familje

1. Si mëson fëmiju im gjuhën/gjuhët?

Fletushka të përkthyer në gjuhë tjera të kësaj serie si dhe burimet i gjeni këtu:

Kindergarten

Botuesi:
Deutsche Bildungsdirektion
Landesdirektion deutschsprachiger Kindergarten

*Me përkrahje të Referatit të Qendrës për Migracion dhe Gjuhë si dhe shkencëtarës gjuhësore
Dr. Christiane Hofbauer*

Amba-Alagi-Straße 10
39100 Bozen
T 0471 41 76 50
ld.kindergarten@provinz.bz.it

Si mëson fëmiju im gjuhën/gjuhët?

Përditshmëria jonë është e mbushur me gjuhë: Fëmiju mëson gjuhën nëpërmjet një sërë stimuluesh në mjedisin e tij, por mbi të gjitha nëpërmjet personave që e shoqërojnë me vëmendje në jetën e përditshme.

1

FËMIU IM DHE GJUHA/GJUHËT E TIJ

Edukimi gjuhësorë në familje

ALBANISCH
SHQIP

AUTONOME PROVINZ
BOZEN - SÜDTIROL

PROVINCIA AUTONOMA
DI BOLZANO - ALTO ADIGE

Definicioni: Çka është gjuha?

Gjuha përfshin gjuhën e folur (verbale) dhe të pa folur (joverbale).

Fëmiu që nga fillimi komunikon në forma të ndryshme: jo verbalisht (pa fjalë) përmes mimikës, gjesteve, zanoreve, lëvizjeve, lojës dhe produkteve të saj dhe verbalisht duke e mësuar gjuhën e folur hap pas hapi.

Për fëmijët e rritur me një ose dy gjuhë në familje vlen rregulli:

„Një person – një gjuhë“ d.m.th. cecili flet gjuhën që e di më së miri (shih fletushkën nr.2. Si mund ta mësojë fëmiu im një gjuhë në mënyrë të suksesshme?).

Si të bisedojmë me fëmiun në përditshmërinë tonë?

Fëmiu e mëson gjuhën në mardhënie dhe bisedë me të tjerët. Fëmiu i nevoiten bashkbisedues shembull, të cilët në përpjekjet e tij për të folur dhe shprehur reagojnë me ndjeshmëri, të njejtat i formulojnë në fjali dhe i mundësojnë dhe e motivojnë për të folur.

Të dëgjuarit e gjuhës në jetën e përditshme, ndërlidhjen e saj me veprime dhe shqisa, si dhe ndarjen e përvojave dhe ideve me të tjerët, i ndihmojnë fëmiut në ndërtimin dhe zgjerimin e njohurive të gjuhëve.

I përcjellur nga personi përngjegjës, i kujdesshëm, fëmiu e mëson gjuhën në jetën e përditshme

Gjuha përvetësohet më së miri kur fëmiu e ndjen përkrahjen, kur dëshirat dhe interesat e tij merren parasysh si dhe vëmendja e përbashkët orjentohet tek një gjë e vetme.

Përmes gjuhës fëmiu është në gjendje të:

- > tërheqë vëmendjen kah vetja, të informojë dhe ti shpreh nevojat, dëshirat dhe interesat
- > ti emroj emocionet dhe të flas për ato
- > të vejë diçka në veprim
- > të kontaktojë me njerëzit dhe të përjetoj mardhënjet shoqërore
- > të bëjë zgjidhjen e problemeve të ndryshme dhe zhvillimin e fantazive
- > formimin e fjalive dhe ushtrimin e strukturave gramatikore
- > të mësojë rregullat e bisedimit, psh. të flas dhe të dijë të ndëgjojë, të zorëtojë të bërit pyetje dhe të dijë të përgjigjet
- > të zgjidhë verbalisht (me fjalë) konfliktet, të negociojë rregullat shoqërore dhe të merr pjesë në ndërtimin e komunitetit

Ju jeni shembulli më i mirë i fëmiut tuaj se si duhet të flitet gjuha

- > Shfrytëzoni afërsinë që keni me fëmiun me qëllim të mësimit të gjuhës.
- > Kontaktoni me shiqim dhe flisni me të në mënyrë të drejtpërdrejt.
- > Reagoni duke çmuar çdo shprehje të fëmiut, qoftë verbale ose joverbale.
- > Ndëgjojeni fëmiun me vëmendje.
- > Emëroni sendet si dhe orjentoni vëmendjen tuaj dhe të fëmiut tek gjesendi.
- > Përkrahni se çka jeni duke bërë ju dhe fëmiu juaj në momentin e pikërisht.
- > Bëni kujdes në llojllojshmërinë e gjuhës, përdorni folje, mbiemra dhe forma të ndryshme gramatikore.
- > Këndoni me fëmiun tuaj, ritmi, melodia dhe përsëritjet i ndihmojnë fëmiut tuaj në procesin e mësimit të gjuhës.
- > Ndërlidhni lëvizjet me gjuhën e folur.
- > Luani me fëmiun tuaj dhe bëhuni bashkbisedues aktiv. Bëni pyetje, përsëritje dhe motivoni fëmiun që të përdor gjuhën.
- > Tregoni fëmiut tregime dhe i lexoni libra (shiqo fletushkën 3. Si e zbulon fëmiu përmes lojës kënaqësinë në gjuhë dhe shkrim).
- > Mos iu përgjigjini pyetjeve të fëmiut me nguti. Më mirë i bëni pyetjen dhe e motivoni të mendojë psh: Çka mendon ti për këtë?
- > I jepni kohë fëmiut të japi përgjigjen.
- > Korigjoni fëmiun tuaj tek gabimet duke përsëritur fjalën në formën e duhur psh: "Unë e kam parë një makinë zjarfikësash!" – "Ti ke parë një makinë zjarfikësash?"
- > Mundohuni të bëni fëmiun tuaj të bashkëbisedon para se të flejë mbi përjetimet e ditës.